

Április 2-kán.

Roppant országgyűlési jelenet!

Hatalmas országgyűlési jelenet!

Félséges országgyűlési jelenet!

De hát ugyan mi történt? miért voltak olly zsufolva a karzatok, olly telve a követi padok?

S miért azon tomboló helyeslés, viharos öröm?

Talán ma jelenték a háznak, hogy a gaz elenség megtörve, megverve, maradványa kiüzve hazánkból? — S ezek után

Talán ma mondá ki a ház, hogy a hitszegő osztrák császári ház száműzetett?

Talán ma lón nagykoruvá e nemzet, kimondván függetlenségét, önálló status lételét?

Ezek miatt tapsolák meg olly igen sok követek, Beszét, Gorovét, Szacsvait, és Kazinczit?

O de hogy! ezeknél roppantabb valami történt ma!

Ugyan mi hát?

Lehurogatták a Debreczeni lapok és a Marcius tizenötödike szerkesztőit.

Elmondák előbb, hogy minő hitvány irka firka az, a mit azok a lapok mult hó 30-dikán irtanak a képviselő házról.

És még is daczára annak, hogy az mindcsak hitvány irka firka, délutáni 1 óráig majdnem utóbb oda kerekedtek nehányan, hogy ezen irka firkából lázítás, bujtogatás, hazaárulás látszik ki, s ezért e lapok szerkesztőit a véstörvények szerint kell büntetni, mert — mert — mert — mert — mert — inkább vesszenek egyesek mint a haza, pedig ez emberek midőn a képviselő ház nehány tagjainak gyengéiről irtanak a hazát vesztetik el.

„Igen ám, ha lázítottak volna! de lassabban az egerekkel, mert ha a magyar azt mondja is, hogy szólj igazat s betörök a fejed, mondja azt is, hogy igaz mondás, nem emberszólás.“

Csak az a bökkenő, hogy ők nem lázítottak.

De azért elmondták, hogy ez emberek, csak azért izgatják a népet, hogy maguk a nép sőprédékén fölemelkedve, a zavarosban halásszannak, a nemzet zsebében zsebelhessenek, sat. sat.

Elmondták, hogy e két ember épen úgy mint Vindisgrätz, oda dolgozik, hogy az országgyűlés eloszlattassék.

Valóságos egy nagyszerű megyeigyűlés másolata volt ez, a midőn a Budapesti Híradó ellen még nyomtatni nem volt szabad, tehát jól össze vissza hordták a megye teremeiben.

Azon kivétellel, hogy akasztófát még sem akartak nekik állítani, mint velünk majd nem azt növesztették ki.

És a táblabírák minden egyes szónak, minden egyes kitételnek, hangosan kiálták helyeslésüket. Kivált midőn Szacsvai azt is mondá, hogy ne bibelődjék a ház illy kicsiséggel, mert a sajtó perben a bírák meg lehet hogy fel is mentenének bennünket, ezért bajos megpöröltetni a szerkesztőket, hanem miután ugyis veszésnek indultak, engedje őket pályájuknak.

O már ekkor nem volt sem taps, sem éljeu, sem helyeslés.

Hanem az egész, egy hatalmas ágyúlövésnék rokonult.

Minden szem diadalmasan, mámorittason röpdösött örömeben.

Egyik a másik után érezte miként nő becse, méltósága, s vele együtt a házé.

A fejek felfel ütődve, a szemek villogva, köz indignatió, és a győzelem kárörömével fordultak oda a baloldal egyik szegletében ülő egyik szerkesztőre, ön parányiságunkra: azon édes csalódásban, hogy az ördög örökké semmivé tétetett, szét zuzatott, mert hiszem veszésnek indult.

És volt egy nagyszerű április 2-iki gyűlés, a melly legnagyobb elégteliséggel oszlott szét, a kigyó feje megtörésének eő hitében.

Azonban biztosíthatjuk a gyöngyös, virágos, drágalátos szónokokat, hogy mi legkevésbé sem éreztük magunkat, nem hogy megsemmisülteknek, de még becsmérelteknek sem.

Gondoljanak önök az emberi egyenlőségert megfeszített Jézusra, a názareti bölcsre, emlékezzenek meg önök minő méltatlanságot követének el rajta, nemcsak megköpködék szenvedései közt, hanem megis feszíték, de azért nem becstelenült meg! sőt maig is él emlékünkből mint az emberiség nemeseblü áldozatja.

Mi a Jézustól tanult türelemmel halgatánk a ránk szórt piszkokat, gyalázatokat, hazaárulási címeket; s nem tartó k még csak szükségesnek sem illy modoru tanácskozmányban essk pár szót is szólni igaz ügyünk érdekében, mi éreztük és éreztük, hogy a midőn igaz tényeket adánk elő, s a midőn a nép érdekében emeltünk szót; s a midőn a képviselő ház ellen nem lázítani, hanem azt akartuk, hogy az legyen a nép előtt felejthetlen, és

hálájára méltó; éreztük s érezzük, hogy ekkor minden de minden reánk szórt szennyek és szitkok, vissza pattannak tiszta keblünkről, erényünkről, s gyermek korunk óta esmert szilárdságunkról azokra a kik bennünket illy úton, s illy alakban megtámadni alkotványosnak és tanácsosnak tartották.

— En csak sajnálni bírtam e napnak nagy hőseit, mert azok miatt illy zajt ütni, azokat úgy elferdíteni, a véleményért a melly okadatolt tények után van következtetve, harczot folytatni.

Hiszem, mert átláttam, hogy egy testületben, a mellynek néhány tagjai sértve hiszik magukat, lehet igen is személyeskedni.

De igazságtalan, méltatlan, törvénytelen bánás mód által, nincs és nem is lehet olly testület, a melly magának elégtételt is, és méltóságot is szerezzen.

Tehát mit mondtam én 8-ik lapom első cikkében, a mi által a népet az országgyűlés ellen lázítottam? — miként állítattam. —

Tehát azon állításaimban a miket Gorove szives volt felolvasni, 5-ik és 6-ik bekezdéseket; mondom-e én valahol, hogy az országgyűlésnek, határozatainak, rendelkezéseinek tettelegesen ellene szegülök? vagy tetteleges ellenszegülésre izgatok e általuk határozattan?

Hát oda jutánk, hogy a véleményt épp úgy mint akkor, a midőn e hon kedvelt fiával Kossuth Lajossal 1836-ban, Pálfinak honáruzó kormányzata alatt történt, hazaárulási váddal, befogatással, és elítéléssel akarnák büntetni egy némelyek ember is polgári törvények ellenére.

Oda jutánk, hogy miként akkor a zsarnokság elleni szólásszabadság miatt, szinte én is hazaárulási perbe fogattam; mert a szabadság korában igaz és szabad véleményem kimondásáért véstörvény elébe állítottam.

Oda jutánk, hogy akadhatnak emberek, a kik nem türhettek a sajtószabadságot, és nem türhettek a vélemény szabadságot, bizonyos iratot, a melly nekik nem élető levegőjük, és a mit szegénykék nem gátohatnak, mert hozzá sem népszerűségük, sem erejük, ezen irányzatnak embereit akarják pelengérré állítani tiszta akarataik elferdítésével; nem csak, hanem rá erőltetve a véstörvényeknek szakaira, a hivszellemű szót és írást, tetteleges lázításra kerszetelik, csak azért, hogy az emberek utjokban ne álljanak.

Ó mi képviselőtől azt csak ugyan várjuk, hogy midőn a véstörvényekre hivatkozik, azt tudja is, értse is.

Mi pedig azt merjük állítani, hogy azon képviselők, a kik minket cikkeink miatt, a mikben szerintünk semmi sincs nem csak lázító, de igaztalan sem, a véstörvény elébe akartak állítani,

azok a véstörvénynek azon szakát, a melly az országgyűlés elleni tetteleges izgatásról szól nem érik akkor, a midőn minket is oda soroznak.

En azon cikket nem az országgyűlés hatalmának megdöntésére írtam, mert ha lesz is idő a midőn általam is bévégezni hittek után úgy indítványozandom vagy pártolandom azt, hogy most már oszlassa fel magát a ház, míg ez nem történik, magát az országgyűlést mint egyedüli törvényes hatalmat, mind magam tisztelem, mind másokkal tiszteltetni ohajtom. Mind addig míg a szabadság, függetlenség nemzeti életünk, s a népérékének védője leend, a mit Kossuth vezérlete alatt hogy lesz is, hiszek is és reményelek is, ki volna azon botor, a ki bántani akarná?

De működéseit megbírálni, véleményt mondani, hogy mit kellett volna, mit kellene, és mit kellend tennie; nem annyi ám még mint határozatai ellen tettelegesen izgatni, — vagy határozatainak tettelegesen ellenszegülni

Ha a sajtó, bünt követ el, büntetni kell azt, de büntetni a sajtóvétség megbüntetésére kiszabott úton

És legyen az legfőbb hatalom, a hongyülés, a mit a sajtó sért, e testületnek sem szabad letaposnia a törvényeket, nem kivált a sajtószabadságot, melly nem egy testülettel, hanem nemzedékekkel fel ér, mert testületek emberek bár legáltalmaslyk voltak is azok, elmulnak, hanem a sajtó megmarad, a szabadság egyenlőség legbiztos alapja s védőfala.

Az, hogy mindezek után, és mindezek így lévén még is egy egész ülésben nem tettek mást az országgyűlés sok tagjai, mint a bosszuság kifakadását éreztetni két lapszerkesztővel, az igaz vajmi különös! vajmi nagyszerű! vajmi alkotványos fogalom a táblabiráknak.

Hanem valóban ó mi neveltséges, ó mi kiszűrű!

Hogy testnek is fáj az, hogy ha gyenge oldalait megtámadják, ez igen természetes; hogy a fájdalmat kiki orvosolni ohajtja az igen ösztönyszerű; —

Hanem sajtó vétséget, még akkor is ha vétség, a mi itt nem is forog fen, tenni feladatául egy országgyűlésnek, czáfolgatni, rovogatni, és ezen felül piszkokkal, és csak ítélet által kimondható bünnevezettel illetetni engedni még el nem marasztaltattakat, még vád alá sem helyezteteket: ezek legszelidebben mondva:

Nem értése és nem becsülése a sajtószabadságnak.

Nem értése és nem becsülése az alkotványos tanácskozásnak.

Senki a maga ügyében bíró nem lehet; és

azon testület a melly a helyett, hogy az ellene elkövetettekét bíró által ítéltetné el, megelégszik azzal, hogy magyarosan kikáromolja magát, nem teljesíti kötelességét.

Ha azon lapokban hazaárulás követtetett el, azt elengedni nem szabad, mert a ki ezt elengedi, ön hona ügyét veszélyezteti.

Ha azokban rágalmak vagynak, és nem a sajtó törvények útján torolja meg, hanem a piszkolás terén, a hol csak egyedül neki van szava akar önműgyében bíró lenni, akkor felibe téven magát a még létező, s általa ugyan mással felváltható, de még fel nem váltott törvényeknek, a sajtószabadságot tapossa szét.

Utasítsátok az ügyet bíró elébe, de kihalgatlanokat, ön ügyetekben ne piszkoljatok ne ítéljetek.

Mert illy eljárásaitok sem nem illedelmesek, sem nem férfiasak, sem nem törvényesek.

És mert a maga szemetén minden kakas hatalmas. —

Hanem a létező törvény előtt, melly a hon egyeseit védi, megkell hajolni a hongyülésnek is; hozhat helyettek jövőre jobbakat; de multa becsülnie kell ha a törvények tiszteletbe tartását maga nem akarja veszélyeztetni.

És ti vizsgálat, és bíraskodás előtt, sokan ítéletet is mondatok.

Ítéletet ön magatok ügyében.

Köszönjük, hogy megesmertettétek velünk s e hon népével, s a világ mivelteivel, a sajtószabadság iránti tiszteletteljes hódolatotokat.

Mi nem szoltunk! éreztük annyira ügyünk tisztaságát, igazságát hogy nem féltünk a bíraskodás kimenetelétől.

De azt óhajtjuk, hogy az országgyűlés többé e térre magát sodortatni ne engedje.

Az országgyűlés, nem az által neveli méltóságát, s a nép bizalmát nem az által nyeri és tartja meg, ha a néperdekeinek egyik legbiztosb társát, a sajtószabadságot pelengerre állitani engedi, ha engedi a törvény által védett és sujtható egyényeket lepiszkolni, mielőtt a bíró kimondaná, hogy ez szabad-e?

És mi e tárgyban is mint mindenben báran hivatkozunk, nem csak hazánk, hanem az egész mive t világ ítéletére, hivatkozunk a magyar nép romlatlan ítéletére

Ha bíró nem ítélt felettünk ez ügyben, ítéljen a közvélemény.

Mi nem szoktunk sok szavakat vesztegetni, mi a tett emberei vagyunk

Mi erdekeid mellett nép! miként fogunk küzdeni, és miként küzdöttek, s küzdendenek azok, a kik minket hazaárulással akartak megbélyegezni és nép lázzitással: mutassa meg majd a következés.

Tedd meg te magyar nép és lelkes hadse-

reg! hazádhoz hű kötelességedet, mentsd meg nemzetiségünket, szabadságunkat, függetlenségünket, s mi nem gondolunk elvelleneseink gyalázásaival.

Mert a népért gyaláztatni, és elvelleneseink által gyaláztatni becsületnek tartjuk.

Madarász József.

Párbeszéd Kovács Lajos-, és Kazinczi Gáborról.

1. De hát ki az a Kovács Lajos?

2. Osztály-főnök a közlekedési ministeriumban.

1. Ugyan nem tudná ön nekem meg mondani, ki tette őt be ministeriumába?

2. Szécsényi István gróf.

1. Hiszem az soha de soha nem volt nép embere, a legnagyobb mértékben kaczerkodott a hazánkat irtással fenyegetett esküszegő osztrák császári házzal! — hát hogyan van az? hiszen azt szokták mondani, a minister olyan embereket válogat és tesz be maga mellé, a kiket elvrokonaiul esmer; — Kovács Lajosról pedig a mondottakat nem lehet feltenni?

2. Megesalódhatik az ember!

1. De hát kik voltak főbb hivatalnok társai, és azok megállták-e a sarat?

2. Már azok bizony nem ütötték meg a 13 próbát.

Mert statusükárja volt valami gróf Zicsi, már régebben esmert híres pecsovics, de Szécsényi az ellene kikelt közvélemény daczára jónak látta magos körét vele is bebástyázni, s e bizony megugrott, és császári ezinkos lett, s pozsonymegyei biztos.

1. Hát, hiszem azt hallottuk, hogy osztály-főnök társa is volt, miután az előre láthatott harczi világban a közlekedés embereire nagy szükség volt.

Ugyan kérem, az is amolyan jóféle ember lett?

2. Volt és lett, Havas, a kit a gaz ellenség Pesten biztosává tett.

1. No, bizony nagy szerencséje Kovács Lajosnak, hogy ezen gaz emberekről reá semmi biztos sem ragadt. — Hanem hát most ki az a Kazinczi Gábor?

3. Barátom én többet nem tudok, hanem mikor arról volt szó, hogy a szöllődézmások után a zsellérek maguk váltsák e meg magukat, vagy mint az úrbéreseket az állomány; akkor Kazinczi tett egy ióditványt, s há jól emlékezem csak azokét akarta megváltatni az állomány által, a kik 500 forint értékkel nem bírnak, a kiknek pedig ennél többjük van, azok váltsák meg ön maguk: már azzal azután, hogy ez minő aránytalan igazságtalanság mit sem gondolt.

1. De hogy lehet ez, mikor Kazincziról minden ember azt hitte, mikor felmeat országgyűlésre,

hogy ő a nép terhein könnyíteni akar. — Ugyan nem valami veszedelmes barátság vitte-e el tővütra, nem tudná ön megmondani, ki az a kívül barátokzik, sugdos még a képviselők gyűlésében is, egy rézhalvány alak, ki mint vész érző madár sáppad, hol a job hol a közép oldalon.

2. Igazsága van önnek, igazsága van! — ez ember elkapott, neki most azon leirt férfi elválhatlan barátja, annyira, hogy az Esti lapokban is együtt is írnak cikkeket, és e jó barát? Kovács Lajos.

1. De nem az a Szécsényi választotta osztály-főnök fele Kovács Lajos?

2. De igen. —

1. Vagy úgy? az már más! Jó egészséget.
P.

A három császári hóhér.

A bécsiek minden elnyomatásuk mellett is avval igyekeznek magoknak némi kárpótlást szerezni hogy hóhéraiknak — elkezdvén a Császártól lefele a Camarillának utolsó tagjáig, hol egyikére, hol másikára éleket faragnak.

Igy foglalták a többek közt a három híres császári hóhérok neveit egy szóba: W I R am. Windisgrätz, Jellachich, Radeckzy.

Tudjuk minő erő feküdt hajdan ezen szóban: mi, nos, wir, midőn a throntól jöve: azt is tudjuk, mennyire elvesztette ugyan azon szó erejét 1848. olt! és ha ezen eszmével párvonalba tesszük ama három úgy nevezett hős hírenek hanyatlását, az éleket nem lehet helyesleni.

Mert ime látjuk, Windisgrätz a Wiener Zeitungban Napoleonnak kürtölt vitéz, nem más mint gyáva zsarnok, a ki a dugaszról kiroztatja az ártatlan lakosokat, a ki azon jó reményben, hogy Prága és Bécs módjára Magyarhont is meghódítja, ehes farkas gyanánt országunkban barangol s ha közel veszélyt érez, tüstént visszazsalad — mint legközelebb a csalóka tiszától — Budapestre, hogy onnan ha a szükség, vagy az ő nyelve szerint a stratégia megkívánja, Bécsbe, onnan Olmüczbe, és így tovább illanthasson.

Jellachichot a híres bajazzót már elítélte a közvélemény, a midőn ha Pesten a tigris fogadó valamelyik ablakából kidugja fejét, a suszter fiú is bedugja száját, hogy el ne találja magát a nagy bán látására nevetni.

Radeckzy az olaszok hóhéra, még mind ekkorig sem elégette meg az általa kiontatott vért,

s ha játékát el nem rontja Europa, ismét egy felvonást készül adni az emberiség gyalázatára. — Nem mondhatni ugyan gyávának, mint Windisgrätz, mert hallomás szerint önbecses kezeivel is gyilkol; és így kettőjük közt csak az a különbség, hogy az egyik merészebb gazbérencz, mint a másik.

Ebből látjuk, hogy a W I R-nek közepe immár kikopott, majd elérjük nem sokára, hogy eleje s hátulja is eltűnend a láthatárról, s a hamis bécsiek már előre készítik a sírverset — a történetírók pedig a fekete színt a három híres császári hóhér koporsójára.

Vitéz János.

Színészet.

A mint tudjuk Pestről, Kazincziként a kiszökés alkalmával, több színésznők is eljöttek Debreczenbe, mint Sódelnő, Jókai Mórnió Laborfalvi Rózália, Éder Luiza, Kovácsnő, s tán többen is.

Igen jól tevék.

A mint halljuk, azóta rendes fizetéseiket itt is megkapják.

Igen jól van.

Azonban, hogy közülük néha néha egyik vagy másik, akkor a midőn rendesen fizette nek, a most Debreczenben működő színészek javára, s a közönség iránti tiszteletből részt nem vett előadásaikban,

Igen helytelenül történt.

Az, hogy tán a hely szurtos, tán a közönség nem eléggé válogatott, ki nem mentetik őket; még kevésbé pedig ha talán azt gondolnák, hogy az itt mulató társaság tagjai közt nem léphetnek fel.

A színészet egyik magosb költői érzés.

A legügyesebb színésznőnek is kötelessége, a netalán gyengébb előadásu társaságnak is, némi anyagi hasznót teremteni iparkodni: mellözve azt, hogy szellemi hatása is bizton várható.

Egyébiránt e társulatban ez ok nem is foroghatna fen, mert Láng Emilia, a mennyire mi megbíráhatjuk, fennebb áll most előadásában, mint állt Laborfalvi Róza midőn ugy 11 évvel ez előtt egy illy időközi társaságban láttuk; s a mint ő kimívelvén tehetségeit, megnyerte a közvéleményt már ezért is köteles volna buzdítást teremteni az itt előadóknak: s őket a díszes pályára serkenteni.

Ohajtuk, hogy a pesti színpadon, mielőbb, mint rendes színészeti tag fejthesse ki művészi tehetségeit.
M.

Egyes szám ára 3 pengő kr.

Kiadja Madarász József.

Nyomatott a Kolozsvárról ideiglenesen Debreczenbe áttett nyomdában.